

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова Приймальної комісії

Міжнародного економіко-
гуманітарного університету імені
академіка Степана Дем'янчука

Віталій ДЕМ'ЯНЧУК

2025 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

(на базі рівнів фахової передвищої та вищої освіти:
молодший бакалавр (молодший спеціаліст), бакалавр)

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність: С4 Психологія

Рівне – 2025

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедри психології
(Протокол № 3 від « 30 » 04 2025р.

Завідувач кафедри

Юлія МИХАЛЬЧУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії
Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

(Протокол № 4 від 27 травня.2025 року).

Відповідальний секретар

Сергій БЛИЗНЮК

2. ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ

2.1. Загальна психологія

Тема 1. Предмет психології.

Визначення психології як науки. Основні етапи історії психології. Об'єктивний характер психологічних закономірностей. Основні поняття: психологія, психіка, рефлексорний характер психіки, функціональна асиметрія великих півкуль мозку, свідомість.

Тема 2. Побудова, завдання і методи сучасної психології.

Сучасна психологія, її завдання та місце в системі наук. Психологія і науково-технічний прогрес. Будова психологічної науки. Принципи класифікації галузей психології і структура сучасної психологічної науки. Методи психології. Роль об'єктивних методів у психології. Основні поняття: психологія, принцип розвитку психіки в діяльності, структура сучасної психології, завдання сучасної психології, інтерв'ю, психологічні тести, діагностичні методи.

Тема 3. Розвиток психіки в процесі еволюції тварин і становлення людини.

Виникнення психіки як результату еволюції матерії. Розвиток форм відображення дійсності. Умови переходу до вищої форми відображення – людської свідомості. Основні поняття: відображення, чуттєвість, інстинкти, свідомість, інтелектуальна поведінка.

Тема 4. Діяльність.

Поняття про діяльність. Діяльність і активність суб'єкта. Необхідність як джерело активності. Структура діяльності людини. Основні поняття: діяльність, активність, операції, мотиви, ціль, навички, гра, праця, навчання.

Тема 5. Спілкування.

Міжособистісний конфлікт, його джерела, шляхи попередження та корекція. Дружба та дружнє спілкування як фактор професійно-трудоного самовизначення старших школярів. Спілкування як розуміння людьми один одного. Основні поняття: спілкування, комунікація, мова, невербальна комунікація, міжособистісні конфлікти, рефлексія, тренінг спілкування.

Тема 6. Колектив.

Колектив і колективізм в процесі виховання. Формування колективізму в школі, роль педагога у вихованні колективності. Основні поняття: колектив, групи, лідерство, психологічна сумісність, престиж.

Тема 7. Особистість.

Поняття про особистість в психології. Структура особистості. Індивідуальність, її структура і особливості. Активність особистості. Спрямованість особистості. Види мотивів. Психологічний захист особистості. Формування особистості. Основні поняття: індивіді, особистість, інтереси, активність, цілі особистості, цінності орієнтації особистості.

Тема 8. Увага.

Поняття про увагу. Увага в навчальному процесі школи. Фізіологічні основи уваги. Структура уваги. Розподіл уваги. Об'єм уваги. Розлади уваги та їх корекція в учбово-виховному процесі. Основні поняття: увага, домінанта, стійкість, розподіл, об'єм і концентрація уваги.

Тема 9. Відчуття і сприйняття.

Поняття про відчуття і сприйняття. Рефлекторна природа відчуття. Рецептори і аналізатори. Класифікація відчуттів. Види відчуттів. Класифікація сприйняття. Види сприйняття. Сприйняття часу і простору. Основні поняття: відчуття, сприйняття, діяльність, інтенсивність, цілісність, структурність, предметність, аперцепція.

Тема 10. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Фізіологічні основи пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Оперативне запам'ятовування. Мотиви запам'ятовування. Зберігання. Ремінісценція. Основні поняття: пам'ять, запам'ятовування, зберігання, ремінісценція.

Тема 11. Мислення.

Поняття про мислення. Теорії пам'яті. Пам'ять і діяльність особистості. Оперативне запам'ятовування. Мотиви запам'ятовування. Пригадування та спогади. Вивчення та прийоми його організації вчителем. Основні поняття: пам'ять, запам'ятовування, зберігання, ремінісценція.

Тема 12. Уява.

Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Уява як специфічний вид діяльності. Пасивна фантазія, мрії. Мрії і практична діяльність, фізіологічні основи уяви. Індивідуальні якості уяви. Основні поняття: уява, інтуїція, фантазія, мрії, загострення, схематизація, типізація, творчість.

Тема 13. Почуття.

Поняття про почуття. Почуття і потреби людини. Роль почуття в практичній і пізнавальній діяльності. Емоції. Афекти. Емоційний стрес. Динаміка

почуттів. Почуття і особистість. Основні поняття: почуття, емоції, тривога, радість, здивування, сором, афект, стрес, настрій, апатія, вищі почуття.

Тема 14. Воля.

Поняття про волю. Саморегуляція діяльності, вольовий акт і його структура. Локалізація контролю. Відповідальність. Роль колективу у формуванні волі. Завдання виховання та самовиховання волі. Основні поняття: воля, детермінізм, вольовий акт, прийняття рішень, вольові якості, саморегуляція, ризик, відповідальність.

Тема 15. Темперамент.

Поняття про темперамент. Типи темпераментів та їх психологічна характеристика. Фізіологічні основи темпераменту. Тип вищої нервової діяльності і темперамент. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Основні поняття: темперамент, сила, врівноваженість, тип ВНД, типи темпераменту, реактивність, пластичність, індивідуальний стиль діяльності.

Тема 16. Характер.

Поняття про характер. Характер та індивідуальність людини. Структура характеру. Риси характеру і ставлення особистості. Характер та темперамент. Вчення про характер в історії психології. Вчинок та формування характеру. Характер і обставини. Основні поняття: характер, структура характеру, мотивація досягнень, акцентуація характеру, вчинок, фізіономіка, френологія.

2.2. Психологія розвитку з основами педагогічної психології

Тема 1. Психологія розвитку як наука

Предмет вікової психології, основні завдання та категорії вікової психології. Зв'язок вікової психології з іншими науками. Принципи досліджень у віковій психології: принципи детермінізму, об'єктивності, єдності психіки і діяльності, принцип розвитку. Класифікація методів вікової психології та специфіка їх застосування при вивченні вікових аспектів розвитку психіки. Організаційні методи у віковій психології (порівняльний, лонгітюдний, комплексний). Характеристика емпіричних методів вікової психології: спостереження, анкетування, бесіда, інтерв'ю, вивчення продуктів діяльності, експеримент, психодіагностичні методики.

Тема 2. Історія розвитку психології розвитку

Передумови виникнення вікової психології як самостійної науки: джерела вікової психології в античній філософії. Природничі основи розвитку вікової психології. Роль еволюційної теорії Ч. Дарвіна в розвитку вікової психології. Розвиток вікової психології у працях зарубіжних авторів XIX — початку XX ст. Біогенетичний підхід до розвитку психіки в онтогенезі (С. Холл, К.

Бюллер, Е. Клапаред та ін.). Соціогенетичний підхід у віковій психології (П. Жане, Дж. Уотсон, Дж. Дьюї, Е. Дюркгейм). Новітні досягнення у віковій психології за кордоном (Ж. Піаже, А. Валлон, Дж. Брунер). Розвиток вікової психології в дореволюційній Росії. Психологічна концепція К. Д. Ушинського. Вікова психологія після жовтневого перевороту 1917 р. в Росії. Проблеми вікової психології у працях П. П. Блонського, Л. С. Виготського, Д. М. Узнадзе, С. Л. Рубінштейна, О. М. Леонтьєва, Г. С. Костюка, Л. І. Божович. Дослідження в галузі вікової психології за кордоном (З. Фрейд, А. Фрейд, М. Бюллер, Е. Еріксон та ін.).

Тема 3. Фактори і закономірності психічного розвитку

Поняття про психічний розвиток. Співвідношення понять «розвиток», «дозрівання», «формування», «становлення». Основні закономірності розвитку. Аналіз основних концепцій психічного розвитку. Основні фактори психічного розвитку. Біологічні передумови психічного розвитку. Діяльність і спілкування як умови і засоби психічного розвитку. Проблема співвідношення навчання і розвитку. Поняття про рівень актуального та зону найближчого розвитку дитини. Сенситивні періоди в розвитку дитини.

Тема 4. Періодизація вікового розвитку

Поняття про вік. Принципи і критерії вікової періодизації. Соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності та психічні новоутворення як критерії вікової періодизації. Вікова періодизація Д. Б. Ельконіна. Стадії соціалізації за А. В. Петровським. Психосексуальні стадії розвитку особистості за З. Фрейдом. Нормальна і аномальна лінії розвитку в періодизації Е. Еріксона.

Тема 5. Психологія дитини немовлячого віку

Фаза новонародженості як особливий період немовлячого дитинства. Причини кризи новонародженості. Вроджені безумовні рефлексy та їх роль у розвитку новонародженого. Первинний сенсорний розвиток новонародженого. Розвиток емоційної сфери. Комплекс пожвавлення як перша соціальна реакція немовляти. Безпосередньо-емоційне спілкування

немовляти з дорослими як провідний вид діяльності. Оволодіння мовленням у немовлячий період. Сенсомоторний розвиток та виникнення наочно-дійового мислення в немовлячий період.

Тема 6. Психологічна характеристика дитини раннього віку

Особливості соціальної ситуації розвитку дитини в ранньому віці. Предметно-маніпулятивна діяльність як провідний вид діяльності в ранньому віці. Поняття про предметні та знаряддєві дії. Перші ігри дітей. Розумовий розвиток у ранньому віці. Розвиток самосвідомості, моральних почуттів. Криза третього року життя: причини, основні поведінкові прояви.

Тема 7. Психологія дошкільного дитинства

Соціальна ситуація розвитку дитини дошкільного віку. Потреби дошкільнят та формування мотивів поведінки. Ієрархія мотивів. Формування перших етичних норм поведінки. Розвиток самосвідомості в дошкільному віці та формування Я-концепції. Формування статевої ідентичності в дошкільнят. Сюжетно-рольова гра як провідний вид діяльності дошкільнят. Основні тенденції розвитку мислення в дошкільному віці. Розвиток наочно-образного мислення. Формування основ словесно-логічного мислення. Розвиток уваги дитини дошкільного віку. Особливості пам'яті дошкільнят. Пізнавальна та емоційна уява дітей дошкільного віку. Розвиток продуктивних видів діяльності в дошкільному віці: зображувальна та конструктивна діяльність.

Тема 8. Психологічні особливості молодшого шкільного віку

Специфіка соціальної ситуації розвитку молодшого школяра. Структура навчальної діяльності в молодшому шкільному віці. Розвиток пізнавальних процесів та інтересів молодших школярів. Розвиток особистості молодшого школяра. Засвоєння моральних норм і правил поведінки. Стадії морального розвитку за Л. Колбергом. Розвиток емоційно-вольової сфери молодших школярів. Особливості розвитку самосвідомості в молодшому віці. Характеристика психічних новоутворень у молодшому шкільному віці.

Тема 9. Психологія особистості підліткового віку.

Характеристика соціальної ситуації розвитку підлітка. Прагнення до дорослості як базове новоутворення віку. Розвиток пізнавальних процесів та інтересів підлітків: критичність мислення, рівень абстрагування, узагальнення, система прямих і зворотних логічних операцій. Егоцентризм підліткового мислення. Мотиви навчальної діяльності. Мрії підлітка як специфічні прояви підліткової уяви. Основні психологічні новоутворення підліткового віку. Розвиток самосвідомості в підлітковий період. Формування статевої ідентичності. Криза підліткового віку. Комунікативна діяльність у середньому шкільному віці. Інтимноособистісне спілкування та його роль в особистісному розвитку підлітка. Проблема «важких підлітків».

Тема 10. Психологія ранньої юності.

Соціальна ситуація розвитку в юнацькому віці. Формування статево-рольових цінностей і статево-рольового самовизначення юнаків і дівчат: співвідношення фемінності-маскулінності. Дружба і кохання в юнацькому віці. Мотиви поведінки і ціннісні орієнтації в юності. Психологічні особливості вибору майбутньої професії. Професійне самовизначення. Особливості навчально-професійної діяльності юнаків і дівчат. Характеристика основних новоутворень юнацького віку.

Тема 11. Психологія ранньої дорослості.

Дорослість як психологічний період. Проблема періодизації дорослості. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність. Розвиток особистості в

період дорослості. Нормативні кризи дорослості. Психофізіологічний та пізнавальний розвиток в період дорослості.

Тема 12. Психологія зрілого дорослого віку.

Зміни фізичного розвитку в зрілому дорослому віці. Розвиток когнітивної сфери в зрілому дорослому віці. Сімейні стосунки в зрілому дорослому віці. Професійний розвиток. Особливості «Я-концепції» в зрілому дорослому віці. Криза зрілого віку.

Тема 13. Психологія старості

Старість як біосоціопсихологічне явище. Теорії старіння і старості. Проблема вікових меж старості. Соціальна ситуація розвитку старості і провідна діяльність в старості. Особисті особливості в старості. Особливості «Я-концепції» в старості. Пізнавальна сфера в період старіння.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок вступника за результатами відповідей на питання та виконання завдань екзаменаційного білета визначаються у загальному вигляді Університетом та конкретизовано кафедрою психології.

Відповідь на вступному екзамені оцінюється за 200-ною шкалою.

Вступник має право брати участь у конкурсі якщо набирає від 100 до 200 балів і втрачає його, якщо набирає менше ніж 100 балів.

База тестів вступного фахового випробування спеціальності: С4 Психологія для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» складає структуру з таких освітніх компонент:

	Назва	Кількість питань
1	Загальна психологія	15
2	Психологія розвитку з основами педагогічної психології	10
Всього:		25

Затверджено на засіданні Приймальної комісії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»